

100 lat służb sanitarnych w Polsce

2019-10-28

W 2019 roku służby sanitarne w Polsce obchodzą jubileusz 100-lecia. Historia powstania służb sanitarnych w Polsce została zapoczątkowana 8 lutego 1919 roku, kiedy to w dzienniku ustaw opublikowano Państwową Zasadniczą Ustawę Sanitarną. Stanowiła ona podstawę do organizacji i działania całej służby zdrowia w odradzającej się RP, zarówno w części zapobiegawczej, jak i leczniczej. Szczególnie niebezpieczne dla zdrowia publicznego były szerzące się wówczas epidemie chorób zakaźnych, którym sprzyjała migracja ludności, dyslokacja wojsk, zniszczenia infrastruktury sanitarnej kraju oraz trudności w zaopatrzeniu w żywność.

Wraz z zakończeniem II wojny światowej po 1945 roku pojawił się problem epidemii tyfusu, błonicy czy czerwonki, brak leków i szczepionek. Wtedy działalność przeciwepidemiczna opierała się na pomocy doraźnej wykonywanej przez tzw. Kolumny Sanitarne, prowadzące akcje na poziomie regionalnym i lokalnym. Zadania Kolumn Sanitarnych polegały na ograniczaniu szerzenia się chorób zakaźnych i zwalczaniu ognisk już istniejących. W 1945 roku istniało 450 trzyosobowych kolumn przeciwepidemicznych na terenie całego kraju.

Inspekcja sanitarna w obecnym kształcie funkcjonuje od 1952 roku, kiedy to powstały Wojewódzkie Stacje Sanitarne-Epidemiologiczne i Powiatowe Stacje Sanitarne-Epidemiologiczne, których zadaniem było sprawowanie bieżącego nadzoru nad stanem sanitarnym w naszym kraju i podejmowanie odpowiednich działań w tym zakresie. 14 sierpnia 1954 roku utworzono Państwową Inspekcję Sanitarną (PIS), która swoje zadania sprawuje poprzez nadzór zapobiegawczy, bieżący nadzór sanitarny, a także poprzez prowadzenie działań oświatowo - zdrowotnych.

Misją Państwowej Inspekcji Sanitarnej, podobnie jak sto lat temu, jest dążenie do osiągnięcia pożądanego poziomu zdrowia publicznego, zachowanie lub przywracanie bezpieczeństwa zdrowotnego ludzi, kształtowanie właściwych postaw, a tym samym umacnianie zdrowia publicznego. Państwowa Inspekcja Sanitarna odgrywa zatem zasadniczą rolę w realizacji polityki zdrowotnej państwa.

Zadaniem Państwowej Inspekcji Sanitarnej to nie tylko zapobieganie licznym chorobom zakaźnym. Na terenie miasta Krakowa i powiatu krakowskiego prowadzone są również przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Krakowie działania, których celem jest identyfikacja i szacowanie zagrożeń, nadzór oraz kontrole mające na celu zapobieganie wszelkim zagrożeniom fizycznym, chemicznym i biologicznym, a także przedsięwzięcia służące kształtowaniu odpowiednich postaw i zachowań dzieci, młodzieży i dorosłych.

PPIS w Krakowie wykonuje zadania należące do właściwości Państwowej Inspekcji Sanitarnej przy pomocy Powiatowej Stacji Sanitarne-Epidemiologicznej w Krakowie.

Stacja zapewnia realizację zadań nałożonych na PPIS w zakresie nadzoru nad warunkami:

1. higieny środowiska;

2. higieny pracy w zakładach pracy;
3. higieny procesów nauczania i wychowania;
4. higieny wypoczynku i rekreacji;
5. zdrowotnymi żywności, żywienia, kosmetyków, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością;
6. higieniczno-sanitarnymi, jakie powinien spełniać personel medyczny, sprzęt oraz pomieszczenia, w których są udzielane świadczenia zdrowotne

To wszystko celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym zakaźnych i zawodowych.

Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Krakowie prowadzi działania w dziedzinach:

- zapobiegawczego nadzoru sanitarnego, m.in.:
 - uzgadnianie projektów planów zagospodarowania przestrzennego oraz warunków zabudowy i zagospodarowania terenu pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych;
 - uzgadnianie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych dotyczących np. budowy oraz zmiany sposobu użytkowania obiektów budowlanych;

PPIS w Krakowie realizuje zadania zarówno na terenie miasta Krakowa, jak i powiatu krakowskiego.

Skalę realizowanych zadań obrazują przedstawione poniżej dane statystyczne.

W roku 2018 na terenie miasta Krakowa pod nadzorem PPIS znajdowało się 18 818 obiektów, przeprowadzono łącznie 14 538 kontroli, w wyniku których wydano 5 093 decyzje administracyjne oraz 5 272 decyzje płatnicze na kwotę 1 020 030 zł. Zostało wydanych również 150 decyzji dot. chorób zawodowych.

W roku 2018 na terenie powiatu krakowskiego pod nadzorem PPIS w Krakowie znajdowało się 5 274, przeprowadzono łącznie 2 804 kontrole, wydano 592 decyzje administracyjne oraz 857 decyzji płatniczych na kwotę 133 381 zł. Ponadto wydano 15 decyzji dot. chorób zawodowych.

Ponadto sacja inicjuje, prowadzi, organizuje i koordynuje działalność oświatowo-zdrowotną w celu kształtowania odpowiednich postaw i zachowań zdrowotnych.

W roku bieżącym realizowanych jest dziewięć programów profilaktyczno-edukacyjnych dot. profilaktyki palenia tytoniu, promocji zasad zbilansowanej diety i aktywności fizycznej, profilaktyki HIV/AIDS, profilaktyki chorób nowotworowych, profilaktyki używania substancji psychoaktywnych oraz profilaktyki Wirusowego Zapalenia Wątroby.

Cieszącym się największą popularnością jest program realizowany od 13 lat wśród uczniów klas V-VIII szkół podstawowych oraz ich rodziców pt. „Trzymaj formę!”. Celem programu jest edukacja w

zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród uczniów i ich rodzin, poprzez promocję aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety.

W ramach realizacji powyższego programu Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Krakowie organizuje konferencję „Żywienia a zdrowie dzieci i młodzieży”. Konferencja odbędzie się dnia 30 października w Krakowskim Szpitalu Specjalistycznym im. Jana Pawła II. Na konferencję organizatorzy zapraszają koordynatorów programu „Trzymaj Formę!” oraz zainteresowanych nauczycieli starszych klas szkół podstawowych (wymagana wcześniejsza rejestracja uczestników).

Szczegółowe informacje na temat konferencji znajdują się na stronie internetowej pssekrakow.pl.

- bieżącego nadzoru sanitarnego, m.in. w zakresie zapewnienia:
 - bezpieczeństwa zdrowotnego wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi;
 - bezpieczeństwa zdrowotnego żywności i żywienia;
 - właściwej higieny procesów nauczania;
 - właściwych warunków zdrowotnych środowiska pracy, a zwłaszcza zapobiegania powstawaniu chorób zawodowych i innych chorób związanych z warunkami pracy;
- zapobiegania i zwalczania chorób zakaźnych, m.in.:
 - dokonywanie analiz i ocen epidemiologicznych;
 - sprawowanie nadzoru nad szczepieniami ochronnymi.